

ภาวะสังคมไทยไตรมาสสี่ และภาพรวม ปี 2566

วันจันทร์ที่ 4 มีนาคม 2567 เวลา 09.30 น.
ณ ห้องประชุม 521 อาคาร 5 ชั้น 2
สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ความเคลื่อนไหวทางสังคมไตรมาสสี่และภาพรวม ปี 2566

หน่วย : ร้อยละ

%	การจ้างงาน 	อัตราการว่างงาน 	หนี้สินครัวเรือน 	การเจ็บป่วยด้วยโรคเฝ้าระวัง
Q4/2566	+1.7	0.81	+3.3 (Q3)	+170.0
2566	+1.8	0.98	N.A.	+116.7
%	การบริโภคเหล้าและบุหรี่ 	คดีอาญา 	การรับแจ้งผู้ประสบภัยจากรถ 	การคุ้มครองผู้บริโภค
Q4/2566	+2.8	-10.5	-11.4	-15.1
2566	+2.8	-9.8	-12.8	+42.6

1.

ความเคลื่อนไหวทางสังคม ไตรมาสสี่และภาพรวม ปี 2566

แรงงาน

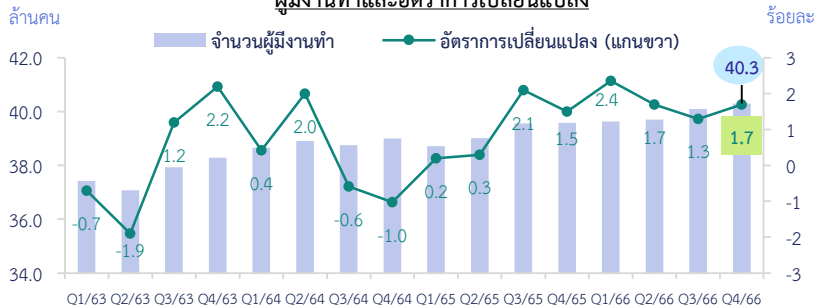
• การจ้างงานไตรมาสสี่ ปี 2566 ขยายตัวต่อเนื่อง จากการขยายตัวของการจ้างงานทั้งในและนอกภาคเกษตรกรรม

การจ้างงาน

ผู้มีงานทำ มีจำนวน 40.3 ล้านคน เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าร้อยละ 1.7 จากการขยายตัวของการจ้างงานทั้งภาคเกษตรกรรมและนอกภาคเกษตรกรรมที่ร้อยละ 1.0 และ 2.0 ตามลำดับ แต่การจ้างงานในสาขาการผลิตหดตัวลง

ผู้มีงานทำและอัตราการเปลี่ยนแปลง

ที่มา : การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ (LFS)

ภาคเกษตรกรรม

12.3 ล้านคน
(+1.0%)

การผลิต
-2.3%

ก่อสร้าง
+3.1%

ค้าส่ง/ค้าปลีก
+3.8%

ขนส่ง/เก็บสินค้า
+4.5%

โรงแรม/ภัตตาคาร
+8.0%

นอกภาคเกษตรกรรม

27.9 ล้านคน
(+2.0%)

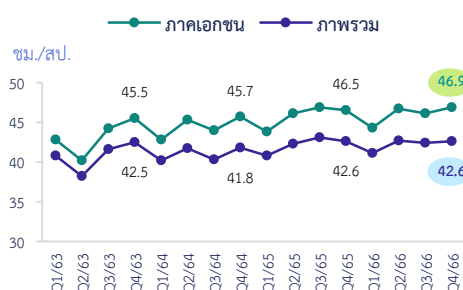
ที่มา : LFS

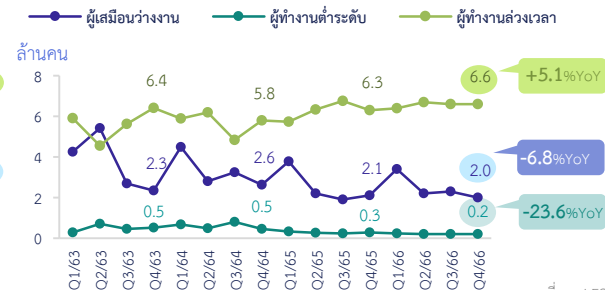
ชั่วโมงการทำงาน

ชั่วโมงการทำงานปรับตัวดีขึ้นและมีการทำงานต่ำกว่าระดับลดลง ชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยในภาพรวมและของภาคเอกชนเพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 1.1 และ 1.2 ตามลำดับ สอดคล้องกับ**ผู้ทำงานต่ำกว่าระดับ*** และ**ผู้เสมือนว่างงาน**** ที่ลดลงร้อยละ 23.6 และ 6.8 ขณะที่ **ผู้ทำงานล่วงเวลา***** เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.1 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน

ชั่วโมงการทำงานเฉลี่ย

ผู้เสมือนว่างงานและผู้ทำงานล่วงเวลา

ที่มา : LFS

* ผู้ทำงานต่ำกว่าระดับ คือ ผู้ที่ทำงานต่ำกว่า 35 ชั่วโมงต่อสัปดาห์และต้องการทำงานเพิ่ม (นับรวมผู้ที่ทำงาน 0 ชั่วโมงต่อสัปดาห์)

** ผู้เสมือนว่างงาน คือ ผู้มีงานทำ 0 - 20 ชั่วโมง/สัปดาห์ ในภาคเกษตร และ 0 - 24 ชั่วโมง/สัปดาห์ นอกภาคเกษตร

*** ผู้ทำงานล่วงเวลา คือ ผู้มีงานทำที่ทำงานมากกว่า 50 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

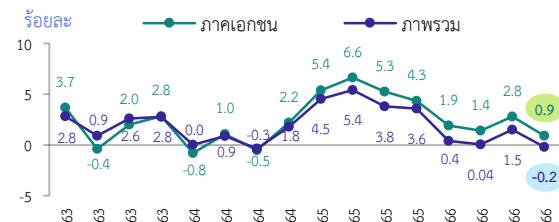

ค่าจ้างแรงงาน

ค่าจ้างแรงงานภาคเอกชนปรับตัวดีขึ้นเล็กน้อย

อยู่ที่ 14,095 บาทต่อคนต่อเดือน เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.9 จากช่วงเดียวกันของปีก่อนหน้า ขณะที่ภาพรวมอยู่ที่ 15,382 บาทต่อคนต่อเดือน ลดลงร้อยละ 0.2

อัตราการเปลี่ยนแปลงของค่าจ้างภาพรวมและภาคเอกชน (%YoY)

ที่มา : LFS

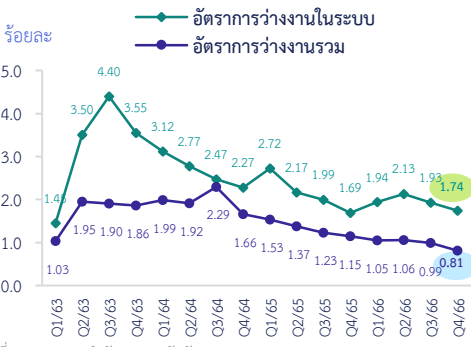

แรงงาน

การว่างงาน

อัตราการว่างงานรวมและอัตราการว่างงานในระบบ

อัตราการว่างงานรายภาค (หมื่นคน)

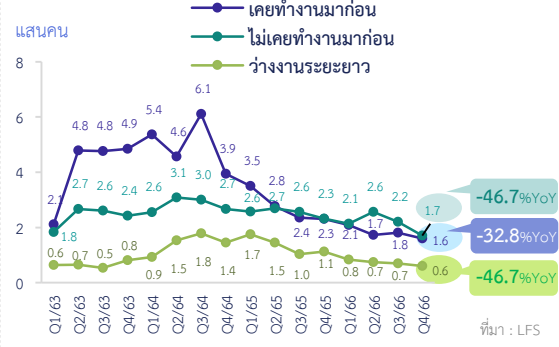
ภาค	Q4/66	
	จำนวน	อัตรา
กรุงเทพมหานคร	42,712	0.74
ภาคกลาง	98,499	0.73
ภาคเหนือ	69,425	1.10
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	51,910	0.53
ภาคใต้	66,745	1.23

อัตราการว่างงานตามระดับการศึกษา (หมื่นคน)

ระดับการศึกษา	Q4/2565		Q3/2566		Q4/2566	
	อัตรา	อัตรา	จำนวน	อัตรา	จำนวน	อัตรา
ประถมศึกษาและต่ำกว่า	0.56	0.42	48.1	0.31		
มัธยมต้น	0.88	1.09	55.3	0.77		
มัธยมปลาย	1.33	0.85	53.6	0.81		
ปวช. และ ปวส.	1.38	1.07	45.3	1.26		
อุดมศึกษา	2.36	2.09	127.0	1.73		

ที่มา : LFS

ผู้ว่างงานที่เคย/ไม่เคยทำงานมาก่อน และผู้ว่างงานระยะยาว

อัตราการว่างงานรายอายุ (หมื่นคน)

ช่วงอายุ	Q4/66	
	จำนวน	อัตรา
15 - 19 ปี	28.5	5.01
20 - 24 ปี	143.5	4.31
25 - 29 ปี	70.6	1.53
30 - 34 ปี	30.5	0.68
35 - 39 ปี	16.3	0.38
40 - 49 ปี	21.1	0.23
50 - 59 ปี	16.1	0.18
60 ปีขึ้นไป	2.7	0.05

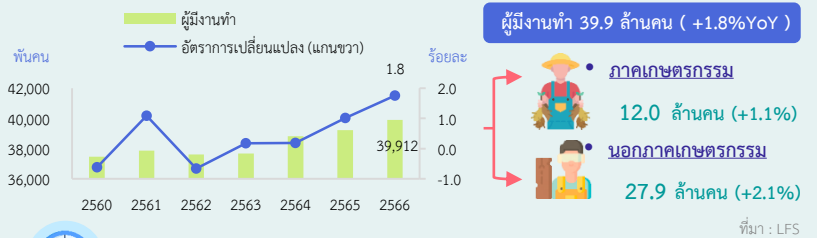
4 มีนาคม 2567

ภาพรวม ปี 2566

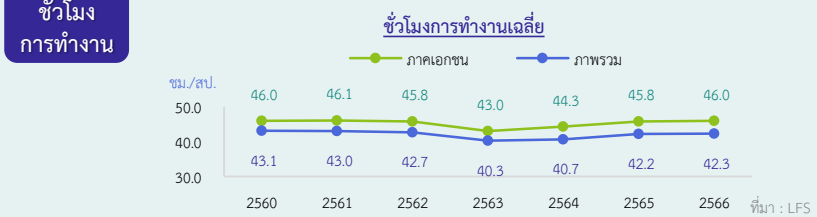
การจ้างงาน

อัตราการจ้างงานทำ ปี 2566 ปรับเพิ่มสูงขึ้นกว่าช่วงก่อนมีการแพร่ระบาดของ COVID-19 อยู่ที่ร้อยละ 98.68 เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าร้อยละ 1.8 จากการขยายตัวของภาคการจ้างงานทั้งในและนอกภาคเกษตรกรรม โดยเฉพาะสาขาที่เกี่ยวข้องกับภาคการท่องเที่ยวและสาขาก่อสร้าง

ชั่วโมงการทำงาน

ชั่วโมงการทำงานปรับตัวดีขึ้น โดยภาพรวมอยู่ที่ 42.3 ชม./สป. และเอกชนอยู่ที่ 46.0 ชม./สป.

การว่างงาน

อัตราการว่างงาน ปี 2566 ลดลงมาอยู่ที่ร้อยละ 0.98 ซึ่งอยู่ในระดับเดียวกับปี 2562

1

ความคืบหน้าในการปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมการผลิตให้เป็นอุตสาหกรรมเพื่ออนาคต : โครงสร้างการจ้างงานของอุตสาหกรรมการผลิตในปัจจุบันยังเน้นแรงงานไม่มีฝีมือ

สัดส่วนของแรงงานไม่มีฝีมือในภาคการผลิต

ที่มา : สำนักนโยบายและอุตสาหกรรม

รายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูลอุปสงค์และอุปทานระดับประเทศ ปี 2566

“สถานประกอบการในไทยจำนวนมากต้องการเพียงแรงงานทักษะพื้นฐาน”

ที่มา : กองเศรษฐกิจการแรงงาน

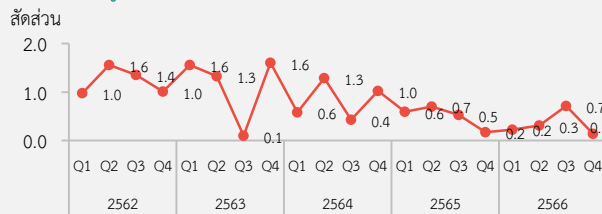
เป็นข้อจำกัดในการพัฒนาทักษะ ซึ่งจะเชื่อมโยงไปถึงอัตราค่าจ้างที่แรงงานได้รับ

ประเด็นด้านแรงงานที่ควรให้ความสำคัญ

2

ปัญหาการขาดแคลนแรงงานโดยเฉพาะในระดับ ปวช. และ ปวส. : ตำแหน่งงานว่างในไตรมาสที่ 2 ปี 2566 อยู่ที่ 1.79 แสนตำแหน่ง หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 19.2 แต่มีผู้สมัครงานใหม่เพียง 9,358 คน โดยคิดเป็นสัดส่วนผู้สมัครงานต่อตำแหน่งงานว่างที่ร้อยละ 0.14 สะท้อนให้เห็นถึงภาวะการขาดแคลนแรงงานที่รุนแรงมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มที่จบการศึกษาระดับ ปวช. และ ปวส. (รวมอนุปริญญา)

สัดส่วนผู้สมัครงานใหม่ต่อตำแหน่งงานว่างทั่วประเทศ ปี 2562 - 2566

ที่มา : เครื่องชี้สถานการณ์ด้านแรงงาน ธนาคารแห่งประเทศไทย

สัดส่วนตำแหน่งงานว่างต่อผู้สมัครงาน เดือนธันวาคม ปี 2566

ที่มา : สถิติความต้องการแรงงาน กรมการจัดหางาน

3

การพัฒนาทักษะแรงงานเพื่อรองรับการใช้ AI : ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการทำธุรกิจในยุคปัจจุบัน

ภายในปี 2569 องค์กร >80% จะมีการนำ AI มาปรับใช้

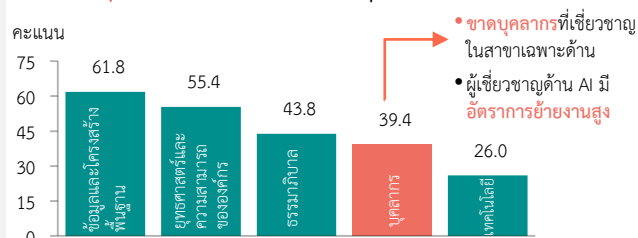

AI Readiness Index มีเพียง 1 ใน 5 ขององค์กรในไทย ที่มีการเตรียมพร้อมอย่างเต็มที่ในการปรับใช้ประโยชน์จาก AI

ช่องว่างหนึ่งที่สำคัญ = บุคลากร

คะแนนความพร้อมในการประยุกต์ใช้ AI แต่ละด้าน

ที่มา : สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

- ✓ ส่งเสริมการ upskill / reskill ด้าน AI ให้แก่แรงงานในอุตสาหกรรม
- ✓ ผลิตแรงงานรุ่นใหม่ ให้มีทักษะด้าน AI และทักษะที่เกี่ยวข้อง

หนี้สินครัวเรือน

ไตรมาสสาม ปี 2566 หนี้สินครัวเรือนขยายตัวชะลอลงที่ร้อยละ 3.3 โดยมีสัดส่วนหนี้สินครัวเรือนต่อ GDP อยู่ที่ร้อยละ 90.9 ทรงตัวจากไตรมาสก่อนหน้า ขณะที่ความสามารถในการชำระหนี้ของครัวเรือนปรับตัวลดลง

ครัวเรือนชะลอการก่อหนี้ในเกือบทุกประเภทสินเชื่อ ยกเว้นสินเชื่อส่วนบุคคล

อัตราการขยายตัวของหนี้ครัวเรือน จำแนกรายวัตถุประสงค์

ณ สิ้นสุดระยะเวลา (%YoY)	สัดส่วนหนี้ Q3/66	2565			2566		
		Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3
หนี้สินครัวเรือน (รวม)	100.0	3.4	4.0	3.7	3.6	3.7	3.3
เพื่อซื้ออสังหาริมทรัพย์	33.8	4.8	5.1	5.2	5.0	4.9	4.6
เพื่อยานยนต์	11.2	0.3	1.2	-0.3	-0.3	1.0	0.2
เพื่อการประกอบธุรกิจ	17.8	3.5	3.1	2.0	0.8	0.5	0.2
เพื่ออุปโภคบริโภคส่วนบุคคลอื่น	27.3	3.9	5.2	4.7	5.4	5.6	5.4
- สินเชื่อส่วนบุคคล	19.3	1.0	1.7	1.7	2.6	3.2	3.5
- สินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้กำกับ	5.1	14.4	17.7	18.4	18.5	18.0	15.6
- สินเชื่อบัตรเครดิต	2.8	9.2	12.2	5.2	5.7	2.5	1.9
สินเชื่ออื่น ๆ*	9.9	0.9	2.3	3.9	4.0	3.8	2.8

* สินเชื่ออื่น ๆ คือ สินเชื่อเพื่อการศึกษา สินเชื่อเพื่อซื้อหลักทรัพย์ และสินเชื่อที่ไม่สามารถจำแนกวัตถุประสงค์ได้
ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย และ สศช.

คุณภาพสินเชื่อด้อยลงทุกประเภทสินเชื่อ

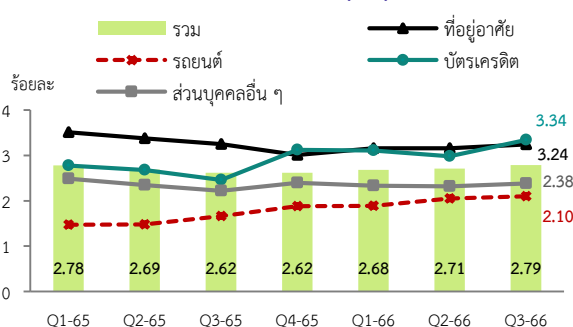
โดยเฉพาะหนี้ยานยนต์ที่มีสัดส่วนหนี้เสียต่อสินเชื่อรวมเพิ่มขึ้น และสัดส่วน SMLs ในระดับสูง

ธนาคารพาณิชย์

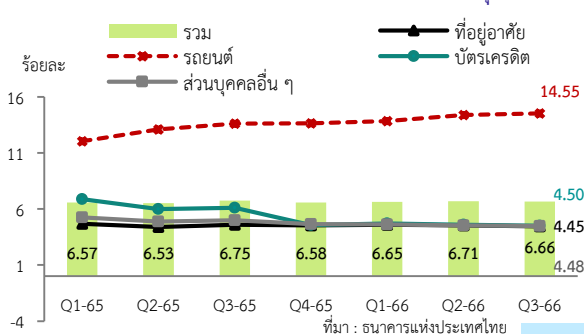
มูลค่าและอัตราการขยายตัวของหนี้ NPL รายวัตถุประสงค์

ณ สิ้นสุด ระยะเวลา (%YoY)	NPL Q3/66 (แสนล้านบาท)	2565			2566		
		Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3
NPL (รวม)	1.52	-5.1	-6.0	-2.3	-1.7	2.7	7.9
ที่อยู่อาศัย	0.9	-5.3	-8.1	-11.9	-7.5	-4.0	2.4
รถยนต์	0.2	-8.2	-1.7	25.7	30.3	40.9	27.3
บัตรเครดิต	0.1	-17.2	-9.0	19.2	-3.3	-7.2	13.6
ส่วนบุคคลอื่น	0.3	1.0	-1.6	6.9	-1.9	3.0	10.2

สัดส่วนสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) ต่อสินเชื่อรวม

สัดส่วนสินเชื่อกล่าวถึงพิเศษ (SML) ต่อสินเชื่อรวมรายวัตถุประสงค์

หนี้สินครัวเรือน

01.

การติดตามผลของการบังคับใช้หลักเกณฑ์
การให้สินเชื่ออย่างรับผิดชอบและ
เป็นธรรม (Responsible Lending)
ในการแก้ไขปัญหาหนี้สินครัวเรือน

มีผลบังคับใช้ตั้งแต่ 1 ม.ค. 2567

ก่อนเป็นหนี้

- ✓ ไม่โฆษณากระตุ้นให้เป็นหนี้เกินตัว
- ✓ เสนอสินเชื่อที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์การใช้งาน
- ✓ กำหนดเงื่อนไขสินเชื่อที่เป็นธรรม/ชัดเจน
- ✓ แจ้งเตือนให้จ่ายหนี้ตรงเวลา
- ✓ ส่งเสริมการจ่ายค่าวงมากกว่าขั้นต่ำ
- ✓ มีแนวทางช่วยเหลือทันเวลา อาทิ ปรับโครงสร้างก่อนเป็นหนี้เสีย/ถูกฟ้อง/ขายหนี้
อย่างน้อย 1 ครั้ง
- ✓ ช่วยลูกหนี้เรื่องร้องปิดจบหนี้ได้เร็วขึ้น

ต้องติดตามการได้รับความช่วยเหลือของ
กลุ่มลูกหนี้ที่มีปัญหาโดยเฉพาะกลุ่มที่เป็นหนี้เรื้อรัง

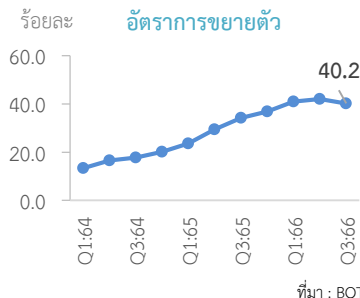
4 มีนาคม 2567

02.

การเร่งตัวขึ้นอย่างต่อเนื่องของสินเชื่อ
ส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ สะท้อนให้เห็นถึง
การขาดสภาพคล่องที่เพิ่มขึ้น

โดยเฉพาะสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ
ประเภทที่มีทะเบียนรถเป็นประกัน

ขยายตัวสูงถึง
+40.2%

ปัญหาการขาด
สภาพคล่องของครัวเรือน
ที่รุนแรงขึ้น

เนื่องจากเป็นสินเชื่อส่วนบุคคลที่อนุมัติเร็วและง่าย แต่มีอัตราดอกเบี้ยสูงกว่า
สินเชื่อประเภทอื่น → เป็นทางเลือกสุดท้ายในการกู้ยืมเพื่อเติมสภาพคล่อง

หนี้เสียของสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับยังขยายตัวเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง

ประเด็นหนี้สินครัวเรือนที่ควรให้ความสำคัญ

03.

การติดตามการแก้ไขปัญหาหนี้ในระบบ

- ต้องติดตามการใกล้ชิดหนี้ในระบบ หรือผลการเปลี่ยนหนี้
นอกระบบเป็นหนี้ในระบบ

ผู้ลงทะเบียนเข้าร่วมแก้ไขปัญหาหนี้ในระบบ

- จำนวนมากถึง 1.43 แสนราย
- มูลหนี้รวม 10,261 ล้านบาท

(ข้อมูล ณ วันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2567)

ที่มา : กระทรวงมหาดไทย

- ผ่อนปรนเงื่อนไขการให้สินเชื่อของสถาบันการเงินเฉพาะกิจ
ของรัฐ (SFIs) เพื่อลดอุปสรรคการให้กู้ยืมแก่ลูกหนี้ในระบบ
รวมทั้งต้องมีการติดตามความสามารถในการชำระหนี้ของ
ลูกหนี้ในระบบอย่างต่อเนื่อง
- การเพิ่มโอกาสการเข้าถึงสินเชื่อ โดยเฉพาะในกลุ่ม
ผู้ประกอบการรายย่อยที่มีรายได้น้อย เพราะถือเป็น
กลุ่มเสี่ยงที่อาจก่อหนี้ในระบบได้ในอนาคต

จากรายงานการสำรวจการเข้าถึงบริการทางการเงินของคนไทย
ในปี 2565 พบว่า กลุ่มดังกล่าวยังเข้าถึงสินเชื่อในระบบ

สุขภาพและการเจ็บป่วย

ไตรมาสที่ ปี 2566

การเจ็บป่วยด้วยโรคเฝ้าระวัง มีจำนวนผู้ป่วย 3.4 แสนคน เพิ่มขึ้นร้อยละ 170.0 จากการเพิ่มขึ้นของผู้ป่วยด้วยโรคไข้หวัดใหญ่ และโรคไข้เลือดออก

จำนวนผู้ป่วยด้วยโรคเฝ้าระวัง (หน่วย: ราย)									
โรค	2565		2566					%YOY	
	Q4	ทั้งปี	Q1	Q2	Q3	Q4	ทั้งปี	Q4/2566	2566
ปอดอักเสบ	60,884	231,105	78,443	56,234	81,054	76,945	292,676	26.3	26.6
ไข้เลือดออก	14,574	45,145	10,948	23,067	76,579	46,548	157,142	219.4	248.1
มือ เท้า ปาก	14,285	98,982	11,483	8,928	29,974	13,636	64,021	-4.5	-35.3
ไข้หวัดใหญ่	34,770	79,374	39,457	24,874	211,103	202,741	478,175	483.1	502.4
บิด	371	1,572	461	370	396	314	1,541	-15.3	-1.98
หัด	82	249	58	39	107	113	317	37.8	27.3
หัดเยอรมัน	1,465	3,601	622	774	1,591	1,473	4,460	0.5	23.8
ไข้สมองอักเสบ	205	923	303	209	194	187	893	-8.7	-3.2
อหิวาตกโรค	3	5	1	0	1	1	3	-	-
ไข้กาฬหลังแอ่น	10	18	2	2	4	3	11	-	-
พิษสุนัขบ้า	2	3	1	1	0	2	4	-	-
รวม	126,651	460,977	141,779	114,498	401,003	341,963	999,243	170.0	116.7
อัตราต่อแสนคน	46.6	696.6	214.5	173.1	606.6	517.1	1,511.9		

ที่มา : รายงานโรคในระบบเฝ้าระวัง 506 กองระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข
หมายเหตุ : ข้อมูล ณ วันที่ 29 มกราคม 2567

ภาพรวม ปี 2566

- มีผู้ป่วยด้วยโรคเฝ้าระวังรวม 999,243 ราย เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมาร้อยละ 116.7
- จำนวนผู้ป่วยที่สูงสุด คือ โรคไข้หวัดใหญ่

สุขภาพจิตของคนไทย

- ไตรมาสที่ ปี 2566 เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปี 2565 จากร้อยละ 12.92 เป็นร้อยละ **17.36**
- ภาพรวมทั้งปี 2566 เพิ่มขึ้น จากร้อยละ 12.81 ในปี 2565 เป็นร้อยละ **29.87** โดยมีปัญหาเสี่ยงซึมเศร้ามากที่สุด

ประเด็นสุขภาพที่ต้องให้ความสำคัญ

1 การเฝ้าระวังการใช้ความรุนแรงของผู้ป่วยจิตเวช

ปีงบประมาณ 2566 ผู้ป่วยจิตเวชที่มีความเสี่ยงสูงต่อการก่อความรุนแรง (SMI-V) มีจำนวน 9,639 ราย เพิ่มขึ้นจากปี 2565 ร้อยละ 46.4

แบ่งเป็น ผู้ป่วยที่มีประวัติทำร้ายตนเอง 4,673 ราย ผู้ป่วยที่เคยมีประวัติก่อคดีอาชญากรรมรุนแรง 2,237 ราย

**** จำเป็นต้องร่วมกัน ช่วยกันดูแลผู้ป่วย SMI-V อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้**

จำนวนผู้ป่วยจิตเวช SMI-V ปีงบประมาณ 2565-2566

ปี	จำนวนผู้ป่วย (คน)	ได้รับการติดตาม (คน)	สัดส่วน (%)
2565	6,583	4,162	62.22
2566	9,639	6,100	63.28

ที่มา : ระบบข้อมูล HDC ของกระทรวงสาธารณสุข

2 โรคเมะเร็งเต้านมพบมากเป็นอันดับหนึ่งของเมะเร็งในผู้หญิงไทย

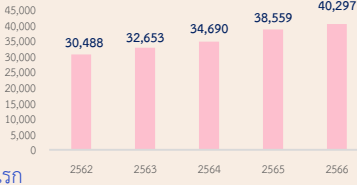
ปีงบประมาณ 2566 ผู้หญิงไทยป่วยเป็นโรคเมะเร็งเต้านมจำนวน 40,297 ราย เพิ่มขึ้นต่อเนื่อง เช่นเดียวกับจำนวนผู้เสียชีวิต

ปัจจัยเสี่ยง ได้แก่ การถ่ายทอดทางพันธุกรรม ภาวะอ้วน การดื่มแอลกอฮอล์ สูบบุหรี่ และการไม่ออกกำลังกาย

ดังนั้น ควรตรวจเต้านมด้วยตัวเองเป็นประจำ และหากพบในระยะเริ่มแรก โอกาสในการรักษาให้หายขาดได้สูงถึงร้อยละ 95

จำนวนผู้ป่วยด้วยโรคเมะเร็งเต้านม ปีงบประมาณ 2562-2566

ที่มา : ระบบข้อมูล HDC ของกระทรวงสาธารณสุข

3 ปัญหาฝุ่น PM 2.5 ต่อสุขภาพของประชาชน

ปี 2566 : ไทยมีผู้ป่วยที่เกี่ยวข้องกับมลพิษทางอากาศ 10.5 ล้านราย

- โรคที่พบผู้ป่วยเพิ่มขึ้นสูงสุด คือ โรคหลอดลมอักเสบเรื้อรัง ที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 39.1 ซึ่งพบมากที่สุดในจังหวัดนครราชสีมา
- รองลงมา คือ โรคเมะเร็งปอด ที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 19.7 โดยพบผู้ป่วยมากสุดในพื้นที่กรุงเทพมหานคร

ปี 2567 : (ตั้งแต่วันที่ 1 ม.ค.- 13 ก.พ.) พบผู้ป่วยที่เกี่ยวข้องกับมลพิษทางอากาศแล้ว 9.1 แสนราย

จำนวนผู้ป่วยด้วยโรคที่สำคัญจากฝุ่น PM 2.5 ปี 2566

โรค	จำนวนผู้ป่วย (คน)	จังหวัดที่พบผู้ป่วยมากที่สุด
หลอดลมอักเสบเรื้อรัง	837,614	1. นครราชสีมา (31,028 คน) 2. นครศรีธรรมราช (30,966 คน)
เมะเร็งปอด	227,226	1. กรุงเทพฯ (17,486 คน) 2. เชียงใหม่ (10,741 คน)

ที่มา : ระบบข้อมูล HDC ของกระทรวงสาธารณสุข

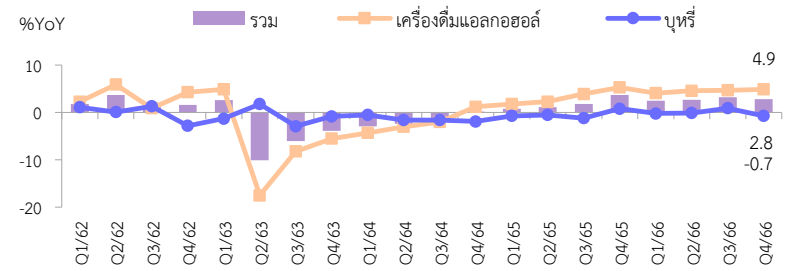
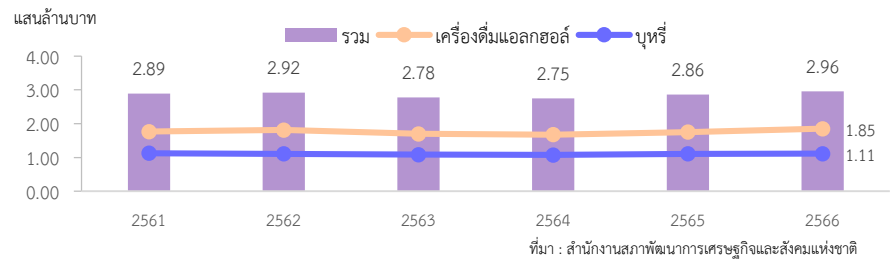
การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรี่

ไตรมาสที่ ปี 2566 การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรี่ ภาพรวมเพิ่มขึ้น ร้อยละ 2.8

โดยเป็นการบริโภคแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.9 ตามการฟื้นตัวของเศรษฐกิจ รวมถึงการส่งเสริมการตลาดของผู้ประกอบการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รายใหม่ ขณะที่การบริโภคบุหรี่ลดลงร้อยละ 0.7 สำหรับภาพรวมในปี 2566 เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.8 ซึ่งมีปัจจัยที่ส่งผลต่อการขยายตัวคือการเข้ามาของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เพิ่มขึ้น

การเปลี่ยนแปลงค่าใช้จ่ายการบริโภคของครัวเรือน
หมวดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรี่ (มูลค่าที่แท้จริง)

ค่าใช้จ่ายการบริโภคของครัวเรือน หมวดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรี่

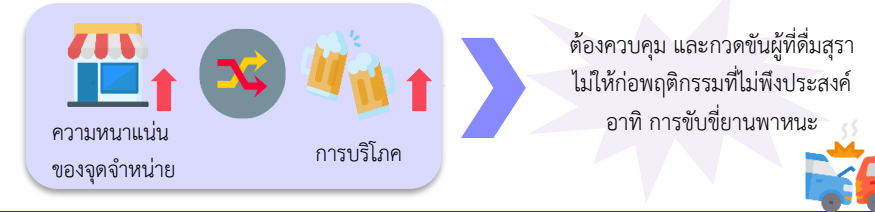
ประเด็นที่ต้องเฝ้าระวัง

1 การปรับปรุงโครงสร้างภาษีสรรพสามิตในกิจการบันเทิง หรือหย่อนใจ

อัตราเดิม 10% → อัตราใหม่ 5%

อาจดึงดูดให้มีการเปิด ในตลับ ดิสโกเธค ผับ บาร์ ค็อกเทลเลาจน์ เพิ่มขึ้น

ความหนาแน่นของจุดจำหน่ายสุราและเหล้า เท่ากับ 1.2 แห่งต่อพื้นที่ 1 ตารางกิโลเมตร โดยในหลายจังหวัดที่มีความหนาแน่นของจุดจำหน่ายสุรา สัดส่วนที่สูงได้แก่ กรุงเทพฯ นนทบุรี และสมุทรปราการ

2 การสูบบุหรี่ส่งผลต่อภูมิคุ้มกันและเพิ่มโอกาสการติดเชื้อ แม้ว่าจะเลิกสูบบุหรี่แล้วหลายปี

การสูบบุหรี่ลดภูมิคุ้มกันในการป้องกัน การติดเชื้อโรค ทั้งเฉียบพลันและเรื้อรัง และอาจเสี่ยงต่อโรคเรื้อรังที่เกี่ยวกับการอักเสบ อาทิ โรคข้อเข่าเสื่อมหรือรูปลัส

ที่มา : สถาบัน Institut Pasteur, 2567.

ปี 2564 ผู้สูบบุหรี่ 9.9 ล้านคน

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

การสูบบุหรี่นอกจากจะส่งผลให้เกิดโรคทางเดินหายใจ โรคหัวใจและหลอดเลือด ยังรบกวนระบบภูมิคุ้มกันของร่างกาย

ที่มา : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2564.

ดังนั้น จึงควรสร้างความตระหนักถึงโทษของบุหรี่ และรณรงค์ให้มีการเลิกสูบอย่างต่อเนื่องเพื่อป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น

ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

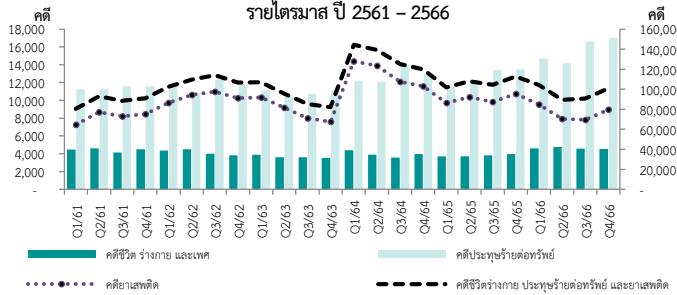
ไตรมาสที่ ปี 2566

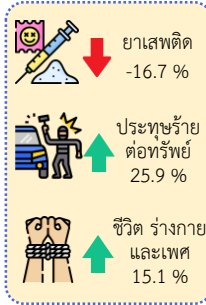
คดีอาญารวม **ลดลง** ร้อยละ 10.5

จำนวนคดีอาญาประเภทประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน ชีวิต ร่างกาย และเพศ และคดียาเสพติด

รายไตรมาส ปี 2561 - 2566

ที่มา : ระบบสารสนเทศด้านตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ข้อมูล ณ วันที่ 15 มกราคม 2567)

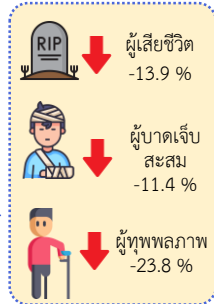

ผู้ประสบภัยรวมจากอุบัติเหตุทางถนน **ลดลง** ร้อยละ 11.4

การเกิดอุบัติเหตุจราจรทางถนน จำนวนผู้ประสบภัย ผู้เสียชีวิต และผู้ทุพพลภาพ ปี 2565 - 2566

ประเภท	ปี 2565	2566				ปี 2566
		Q1	Q2	Q3	Q4	
การรับแจ้งอุบัติเหตุผู้ประสบภัยสะสม (ราย)	942,158	209,271	199,783	196,805	216,023	821,882
%YoY	5.0	-7.4	-11.5	-20.1	-11.4	-12.8
ผู้เสียชีวิต (ราย)	14,965	3,860	3,550	3,107	3,609	14,126
%YoY	9.6	9.3	-0.9	-15.1	-13.9	-5.6
ผู้บาดเจ็บสะสม (ราย)	927,016	205,356	196,650	193,650	212,366	807,560
%YoY	4.9	-7.7	-11.7	-20.2	-11.4	-12.9
ผู้ทุพพลภาพ (ราย)	177	55	45	48	48	196
%YoY	8.6	103.7	32.4	-9.4	-23.8	10.7

ที่มา : ศูนย์ข้อมูลอุบัติเหตุ เพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยทางถนน (THAI RSC) (ข้อมูล ณ วันที่ 22 มกราคม 2567)

ภาพรวมปี 2566

คดีอาญารวม **ลดลง** จากปีที่ผ่านมาร้อยละ 9.8 จากการลดลงของคดียาเสพติด ผู้ประสบภัยและผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนน **ลดลง** ร้อยละ 12.8

ประเด็นที่ต้องให้ความสำคัญ

1 การถูกกลั่นแกล้ง (Bully) ในสถานศึกษา

เด็กและเยาวชนไทยเคยถูกกลั่นแกล้ง **44.2%** และเกิดขึ้นในโรงเรียนมากถึง **86.9%**

เรื่องที่ถูกลั่นแกล้งมากที่สุด

- 76.6% การล้อเลียนหน้าตาหรือบุคลิก
- 63.3% การด่าทอ ตอกย้ำปมด้อย
- 55.1% การทำร้ายร่างกาย

ที่มา : กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ, 2566.

- ส่งผลกระทบต่อร่างกายและจิตใจ อาทิ ไม่อยากมาโรงเรียน ซึมเศร้า และการฆ่าตัวตาย
- เคยคิดแค้นแค้นเกินกว่า **42.86%** ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นที่อาจนำไปสู่ปัญหาอาชญากรรมได้ในอนาคต

ที่มา : เครือข่ายนักกฎหมายเพื่อเด็กและเยาวชน, 2563.

2 การใช้โปรแกรม AI สร้างเนื้อหาที่ไม่เหมาะสม

“Deepnude Nudify”
เว็บไซต์สร้างรูปภาพอนาจารขึ้นจาก AI

▶ ปี 2566 มีสมาชิกผู้ใช้งานทั่วโลกกว่า 24 ล้านราย

ที่มา : Graphika, 2566.

ประเทศไทย มีการจับกุมกลุ่มผู้รับจ้างตัดต่อภาพอนาจารด้วย AI ซึ่งมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา และ พ.ร.บ. ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 หลายมาตรา

ที่มา : กองบัญชาการตำรวจสืบสวนสอบสวนอาชญากรรมทางเทคโนโลยี, 2566.

3 ความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุของผู้สูงอายุที่มีใบขับขี่ตลอดชีพ

ปี 2565 - 2566 พบว่า ผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุ กลุ่มผู้สูงอายุตั้งแต่ 70 ปีขึ้นไป เพิ่มขึ้นสูงสุดที่ร้อยละ 12.49 รองลงมา คือ กลุ่มอายุ 60 - 69 ปี เพิ่มขึ้นร้อยละ 10.66

ที่มา : กรมการขนส่งทางบก, 2566.

อุบัติเหตุส่วนใหญ่เกิดขึ้นจาก
ตัวผู้ขับขี่เองมากถึง **75.17%**

ปัญหาด้านสุขภาพ อาทิ การหมดสติฉับพลัน โรคหลอดเลือดหัวใจ ระบบประสาทผิดปกติ และปัญหาสายตา เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อสมรรถนะในการขับขี่

การคุ้มครองผู้บริโภค

ไตรมาสที่ 3 ปี 2566 การร้องเรียนผ่าน สคบ. และสำนักงาน กสทช. ลดลงร้อยละ 15.2 และ 14.1 ตามลำดับ โดยประเด็นด้านสินค้าและบริการที่มีการร้องเรียนสูงสุด คือ ด้านฉลาก ขณะที่การร้องเรียนด้านโทรคมนาคมส่วนใหญ่ยังคงมาจากบริการกลุ่มโทรศัพท์เคลื่อนที่

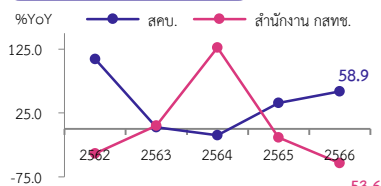
ประเด็นเรื่องร้องเรียน สคบ. และสำนักงาน กสทช.

เรื่องร้องเรียน	2565	2566					%YoY	
		Q1	Q2	Q3	Q4	รวม	Q4/2566	2566
สคบ.	20,236	12,631	7,504	6,305	5,724	32,164	- 15.2	58.9
ด้านโฆษณา	4,709	2,474	330	360	470	3,634	- 37.7	-22.8
ด้านสัญญา	2,815	477	561	455	431	1,924	11.9	-31.7
ด้านขายตรงและตลาดแบบตรง	4,779	741	513	588	536	2,378	- 54.5	-50.2
ด้านฉลาก	4,368	793	508	474	646	2,421	- 56.6	-44.6
อื่น ๆ *	3,565	8,146	5,592	4,428	3,641	21,807	2.1	511.7
สำนักงาน กสทช.	3,431	474	371	161	451	1,593	- 14.1	- 53.6
โทรศัพท์เคลื่อนที่	2,564	318	236	131	298	1,013	- 12.9	- 60.5
อินเทอร์เน็ต	789	149	132	2	144	556	- 16.3	- 29.5
สถานีวิทยุคมนาคม	40	3	2	3	7	14	40.0	- 65.0
โทรศัพท์ประจำที่	38	4	1	297	2	10	- 66.7	- 73.7
รวม	23,667	13,105	7,875	6,602	6,175	33,757	- 15.1	42.6

*หมายเหตุ : สคบ. ปรับรูปแบบการนำเสนอข้อมูลใหม่ตั้งแต่ Q4-2565 โดยจำแนกข้อมูลตามแหล่งที่มา ทำให้เรื่องอื่น ๆ ไม่สามารถจำแนกออกเป็นรายประเภทได้

ที่มา : สคบ. และสำนักงาน กสทช.

ภาพรวม ปี 2566

ที่มา : สคบ. และสำนักงาน กสทช.

มีการร้องเรียนทั้งสิ้น 33,757 เรื่อง เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมาร้อยละ 42.6

โดยเพิ่มขึ้นจาก สคบ. โดยเฉพาะในกลุ่มสินค้าและบริการทั่วไป/ผู้ประกอบการ ขณะที่สำนักงาน กสทช. ลดลงในทุกประเภทบริการ

ประเด็นที่ต้องติดตามและให้ความสำคัญ

1 ผลกระทบของผู้บริโภคหลังการควมรวมกิจการโทรคมนาคม

- ▶ แพ็กเกจค่าบริการโทรศัพท์รายเดือนปรับตัวสูงขึ้น
- ▶ บางโปรโมชั่นถูกลดนาทีโทรลง อาทิ แพ็กเกจราคา 499/599 บาท ถูกลดนาทีโทรลงจาก 300 นาที เหลือ 250 นาที
- ▶ ผู้บริโภคเริ่มประสบปัญหาคุณภาพสัญญาณมากขึ้น

ผลสำรวจความคิดเห็นผู้ใช้บริการทุกเครือข่ายมือถือทั่วประเทศผ่านระบบออนไลน์ จำนวน 2,924 ราย (ระหว่างวันที่ 9 – 23 พฤศจิกายน 2566)

ประชาชน 81% ประสบปัญหาการใช้งานเครือข่ายที่มีการควมรวมมากที่สุด

91% ของผู้ประสบปัญหา

ปัญหาส่วนใหญ่ » สัญญาณอินเทอร์เน็ตช้าและหลุดบ่อย

เคยร้องเรียนไปยังคอลเซ็นเตอร์ของเครือข่ายผู้ให้บริการแล้ว แต่ยังไม่พบปัญหาเหมือนเดิม

ที่มา : ศูนย์ความรู้นโยบายสาธารณะเพื่อการเปลี่ยนแปลง และมูลนิธิเพื่อผู้บริโภค

สำนักงาน กสทช. ในฐานะหน่วยงานหลักที่ทำหน้าที่คุ้มครองประชาชนด้านโทรคมนาคม จึงควรมีการทบทวน/เพิ่มเติมแนวทางการกำกับดูแลที่ชัดเจนและเข้มข้นมากขึ้น อาทิ การกำหนดเพดาน/ควบคุมราคาของอัตราค่าบริการเฉลี่ยให้เหมาะสม

2 สินค้าปลอมและสินค้าไม่ได้มาตรฐานระบาดในท้องตลาด

การแจ้งความทางออนไลน์ ตั้งแต่วันที่ 17 มีนาคม – 31 ธันวาคม 2566

เกือบ 50% ของเรื่องร้องเรียน คือ ถูกหลอกให้ซื้อขายสินค้า/บริการ โดยเฉพาะปัญหาสินค้าปลอม สินค้าไม่ตรงปก/ไม่มีคุณภาพ อาทิ เครื่องใช้ไฟฟ้า ผลิตภัณฑ์สำหรับร่างกาย อาหาร

ที่มา : สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ผู้บริโภคควรระมัดระวังการซื้อสินค้าที่ราคาถูกผิดปกติ/มีแหล่งที่มาที่น่าเชื่อถือ ขณะที่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องให้ข้อมูลและความรู้แก่ผู้บริโภค ตลอดจนมีการตรวจสอบแหล่งผลิต จำหน่าย และนำเข้าสินค้าอย่างเข้มงวดมากขึ้น

ข้อมูลการร้องเรียน ในปี 2566 ของสมาคมฯของผู้บริโภค พบว่า มีการร้องเรียนทั้งสิ้น 18,124 เรื่อง โดยร้อยละ 62.2 เป็นเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับสินค้าและบริการทั่วไป ซึ่งมูลค่าความเสียหายกว่า 208 ล้านบาท

ปัญหาที่มีการร้องเรียนสูงสุด

1. สัญญาไม่เป็นธรรมในธุรกิจบัตรเครดิต/โดนหลอกซื้อสินค้าออนไลน์
2. การเคลมประกันโควิด/แอปเงินกู้
3. อาหารและผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร อาทิ การให้บริการไม่ครบตามกำหนด

ประเภทเรื่องร้องเรียนและมูลค่าความเสียหายสูงสุดในปี 2566

ที่มา : สมาคมฯของผู้บริโภค

2.

สถานการณ์ทางสังคมที่สำคัญ ไตรมาสสี่และภาพรวม ปี 2566

1 Influencer: เมื่อทุกคนในสังคมล้วนเป็นสื่อ

INFLUENCER : อินฟลูเอนเซอร์

หรือ บุคคลทั่วไปที่มีอิทธิพลต่อความคิดและมิกกลุ่ม “ผู้ติดตาม (Follower)” จำนวนมาก ซึ่งมีการนำเสนอเนื้อหา (Content) ดึงดูดให้ผู้คนเข้ามามีส่วนร่วม (Engagement) อาทิ การกดถูกใจ การกดติดตาม การแสดงความคิดเห็น และการแชร์ต่อบนโลกออนไลน์

INFLUENCER สร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้กับประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก

ปี 2566

+19.01 พันล้านเหรียญสหรัฐ

ปี 2573

+140.33 พันล้านเหรียญสหรัฐ

เพิ่มขึ้น 7.4 เท่า ภายใน 7 ปี

ที่มา : Vision Research Report, 2566.

สำหรับประเทศไทย

ประเทศไทยมี Influencer จำนวนกว่า 2 ล้านคน เป็นอันดับ 2 ในประเทศกลุ่ม (AEC) รองจากประเทศอินโดนีเซีย

ที่มา : Nielsen, 2565.

Influencer Streamer และ Youtuber เป็นอาชีพในฝัน **อันดับที่ 4** ของเด็กรุ่นใหม่ สูงกว่า ทนายความ นักบิน และข้าราชการ

ที่มา : มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, 2567.

ได้รับความสนใจ เนื่องจาก สามารถสร้างรายได้ ได้ค่อนข้างสูง ทั้งจากการโฆษณาสินค้า + รีวิวสินค้า เฉลี่ยตั้งแต่ 800 - 700,000 บาทขึ้นไป / โพสต์

การแข่งขันเพื่อผลิต Content

ให้ความสำคัญกับ Engagement

สร้าง Content เป็นกระแสโดยไม่ได้คำนึงถึง ความถูกต้องเหมาะสมของเนื้อหา ก่อนเผยแพร่ แม้ว่าแพลตฟอร์มจะมีการคัดกรองเนื้อหา ที่อ่อนไหวในระดับหนึ่ง อาทิ การปิดกั้นภาพ ความรุนแรง/ภาพอนาจาร แต่ยังมีเนื้อหาบางประเภทที่อาจสร้างผลกระทบต่อสังคม

ตัวอย่างเนื้อหา ที่สร้างผลกระทบต่อสังคม อาทิ

สะท้อนให้เห็นถึงอิทธิพลเชิงลบของ Influencer ต่อสังคมในหลายแง่มุม

FAKE การนำเสนอข้อมูลที่ไม่เป็นความจริง

พบผู้โพสต์ที่เข้าข่ายเป็นข่าวปลอม 7,394 บัญชี เป็นข่าวปลอมและข่าวบิดเบือนรวมกัน 5,061 เรื่อง ซึ่งเป็นด้านสุขภาพมากถึง 2,213 เรื่อง

- กรณี Influencer เผยแพร่ข้อมูลบิดเบือน “สูตรสมุนไพรล้างไต” ว่าการดื่ม น้ำดื่มผสมชา ตะไคร้ และใบเตย ติดต่อกัน 7 วัน และ เว้น 7 วัน สามารถช่วยล้างไตและขับ ปัสสาวะ

ที่มา : กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, 2566.

การชักจูงหรือชวนเชื่อที่ผิดกฎหมาย

การโฆษณาเว็บพนันออนไลน์ผ่าน Influencer

คนรุ่นใหม่เล่นการพนันออนไลน์ $\approx$ 3 ล้านคน

1 ใน 4 $\approx$ 7.4 แสนคน : นักพนันหน้าใหม่

87.7 % พบการโฆษณาหรือได้รับการชักชวนทางออนไลน์ ซึ่งได้รับผลกระทบแล้วกว่า 1.0 ล้านคน

ที่มา : ศูนย์ศึกษาปัญหาการพนัน, 2566

การละเมิดสิทธิ

การนำเสนอ / การได้มาของแหล่งเนื้อหา ขาดความระมัดระวังและความถูกต้องเหมาะสม

- การนำเสนอข่าวอาชญากรรมราวกับละคร เพื่อสร้างความตื่นเต้นเร้าใจ แต่ไม่ได้คำนึงถึงผลกระทบต่อผู้เสียหาย ครอบครัว หรือบุคคลใกล้ชิด
- การนำภาพหรือวิดีโอของผู้อื่นมาดัดแปลง Content โดยไม่ได้รับอนุญาต หรือไม่มีแหล่งที่มา

การสร้างค่านิยมที่ผิดต่อสังคม

Content “การอวดความร่ำรวย”

ผู้บริโภค 51.2 % ชอบการอวดแบบเปิดเผย

Gen Z : มี Self-Presentation มากที่สุด 74.8%

เนื้อหาที่นิยมอวดบนโซเชียลมีเดีย
สินค้าแบรนด์เนม การบริการประทับใจ โลฟิสต์

ที่มา : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2564.

รวมทั้ง การแต่งกายบุคคล ให้ดูดีเกินจริง
Unrealistic Beauty Standards

อาจ สร้างค่านิยมที่ผิด ให้แก่เยาวชน และอาจนำไปสู่การหนี เพื่อมาซื้อสินค้าและบริการ

กฎหมายสำหรับ Influencer ในต่างประเทศ

: อาจศึกษาแนวทางการกำกับหรือการควบคุม Influencer ของต่างประเทศ เพื่อนำมาปรับใช้ให้เข้ากับบริบทสังคมไทย

สาธารณรัฐประชาชนจีน

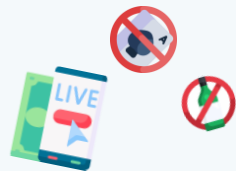

- ห้ามเผยแพร่เนื้อหาข้อความร้ายแรง และ การใช้ชีวิตแบบกินหรืออยู่สบายเกินจริง อาทิ การโช่งเงินสด รถยนต์หรูหรา และการกินอาหารแบบทิ้งขว้าง เนื่องจากการสร้างค่านิยมในทางที่ผิดต่อสังคม
- โครงการรณรงค์ “Diligent and Thrifty” เพื่อเน้นย้ำถึงความประหยัด และ **การใช้จ่ายอย่างมีเหตุผล**
- มาตรการยกเลิกการจัดอันดับความนิยม **ด้านชื่อเสียงเฉพาะบุคคล** เพื่อให้ความสำคัญกับคุณภาพผลงานมากขึ้น

สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์

- ออกกฎหมายให้ผู้ที่เป็น Influencer จะต้อง **จดทะเบียน** และ **ได้รับใบอนุญาตจากสภาสื่อแห่งชาติ (NMC)**
- เพื่อป้องกันการโฆษณาเนื้อหาหรือกิจกรรมที่ผิดกฎหมายบนโซเชียลมีเดีย

นอร์เวย์

- ออกกฎหมายกำหนดให้ Influencer ต้องแจ้ง **รายละเอียดภาพบุคคล** ที่ใช้สำหรับการขายและโฆษณาสินค้าบนโซเชียลมีเดีย ต่อหน่วยงานรัฐ
- แสดงเครื่องหมายกำกับลงบนภาพหากผ่านการปรับแต่ง**
- เพื่อลดปัญหาความกดดันทางสังคมต่อมาตรฐานความงามที่เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชน

: เครื่องหมายกำกับของประเทศนอร์เวย์

สหราชอาณาจักร

- อยู่ระหว่างพิจารณาร่างกฎหมายสำหรับรูปภาพที่ผ่านการปรับแต่งดิจิทัล (Digitally Altered Body Image Bill)**
- กำหนดให้ผู้โฆษณา ผู้ผลิตสิ่งพิมพ์ รวมถึง Influencer ต้องแสดงเครื่องหมายลงบนภาพที่ได้มีการปรับแต่งส่วนหนึ่งส่วนใดบนร่างกาย

สำหรับประเทศไทย

ยังไม่มีกำหนดกฎระเบียบสำหรับ Influencer ที่ชัดเจน

สำหรับประเทศไทยมีกฎหมายในการควบคุมอย่าง พ.ร.บ. ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 และ พ.ร.บ. คุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 รวมทั้งอยู่ระหว่างพิจารณา **ร่าง พ.ร.บ. การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรม และมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ.** ที่มีความพยายามปรับปรุงการกำกับดูแลการนำเสนอข้อมูลให้เท่าทันสื่อในปัจจุบัน นอกจากนี้ แนวทางการกำกับดูแลส่วนใหญ่เน้นไปที่การตรวจสอบและเฝ้าระวังการนำเสนอ การดักเตือน/แก้ไข

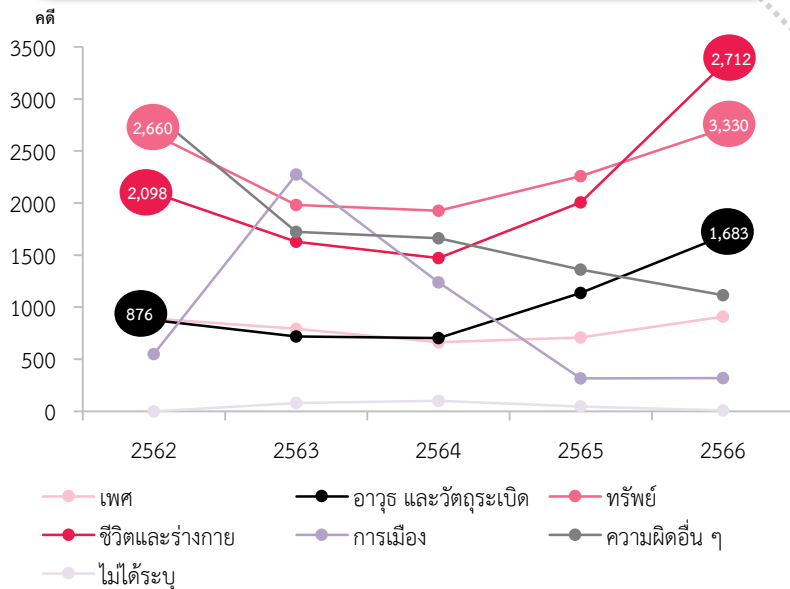
หากจะขยายขอบเขตการกำกับดูแลให้ครอบคลุม **อาจต้องทบทวนการกำหนดนิยามของสื่อออนไลน์อย่างชัดเจน รวมถึงควรมีแนวทางการกำกับดูแลที่สอดคล้องกับการผลิตเนื้อหาของสื่อกลุ่มในต่าง ๆ**

ปีงบประมาณ 2566

เด็กและเยาวชนก่อคดีเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายเพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ 2562 ถึง **58.7%** ประกอบกับการใช้อาวุธเพิ่มขึ้นกว่า **92.1%**

คดีอาญา จำแนกตามฐานความผิดหลัก ปีงบประมาณ 2562 - 2566

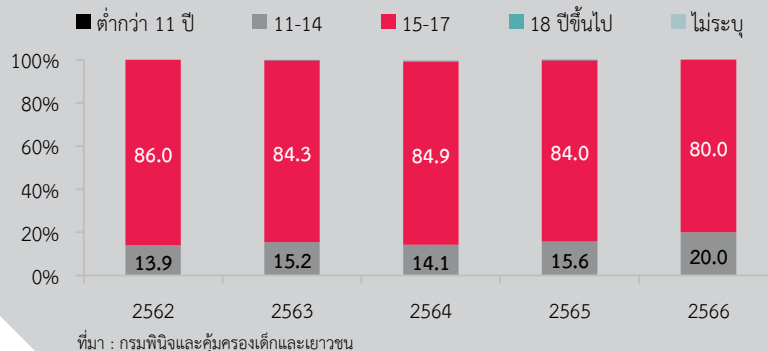

หมายเหตุ : ไม่รวมความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ

ที่มา : กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ผู้กระทำผิดส่วนใหญ่เป็นนักเรียน
โดยเฉพาะที่อยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษา**80%** เป็นเยาวชน (อายุ 15 - 17 ปี)**อีก 20%** เป็นเด็ก (อายุ 11 - 14 ปี)

และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

สัดส่วนช่วงอายุขณะกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน
ปีงบประมาณ 2562 - 2566

ที่มา : กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ความเปราะบางของสถาบันครอบครัว

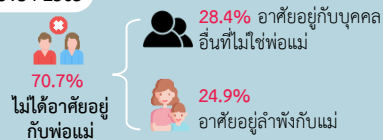

การไม่ได้อยู่กับพ่อแม่

เด็กที่ไม่ได้อยู่อาศัยอยู่กับพ่อแม่ มีความเสี่ยงที่จะประสบปัญหาด้านการเรียนรู้และพฤติกรรม อาทิ มีแนวโน้มที่จะก่ออาชญากรรม

ที่มา: Waite, L.J. (1995)

ปีงบประมาณ 2565

ที่มา : กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

การอบรมเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสม

การลงโทษ/สั่งสอนโดยใช้ **ความรุนแรง**

เด็กเก็บกด/พฤติกรรมก้าวร้าว/เกิดบาดแผลทางจิตใจ

ปี 2565

53.8% ของเด็กอายุ 1 - 14 ปี

มักถูกสั่งสอน/ลงโทษทางร่างกาย และ/หรือจิตใจ อาทิ กระชาก ตบหน้า/ศีรษะ/หู ตะกอก ตวาด คำ

ที่มา : MICS, 2565

สังคมเพื่อนที่ไม่ดี

ความต้องการการยอมรับและเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มเพื่อน

สังคมเพื่อนจะมีความใกล้ชิดและมีอิทธิพลต่อการกำหนดรูปแบบพฤติกรรม ค่านิยม และ ชุดความคิด รองจากสถาบันครอบครัว

เด็กที่กระทำความผิดส่วนใหญ่ **มักมีเพื่อนที่มีพฤติกรรมไม่ดี** อาทิ หนีเรียน เทียวกลางคืน ดื่มสุรา เกี่ยวข้องกับอาชญากรรม/สิ่งผิดกฎหมาย

ที่มา : กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

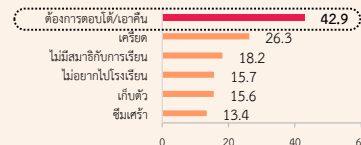
การถูกบูลลี่ (Bully)

LOSER

เด็กที่เจอประสบการณ์การถูกลั่นแกล้ง มีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมกลั่นแกล้งคนอื่นต่อ

ผลกระทบจากการถูกบูลลี่

เด็ก ~ 42.9% อยากโต้ตอบ/เอาคืน

ที่มา : เครือข่ายนักกฎหมายเพื่อเด็กและเยาวชน ปี 2563

ปัญหาในชุมชนที่อยู่อาศัย

ต.ค. 63 - มี.ค. 64

79.1% ของเด็กและเยาวชนที่ก่ออาชญากรรมอาศัยอยู่ใน **แหล่งชุมชนที่มีปัญหา** จึงมีความเสี่ยงที่จะเลียนแบบพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมจากที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่ดี

50.5% แหล่งที่มีการซื้อขายยาเสพติดและมั่วสุม

32.9% แหล่งมั่วสุม

10.6% แหล่งที่มีการทะเลาะวิวาทส่งเสียงดังเป็นประจำ

ที่มา : กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

การเข้าถึงข้อมูลที่ไม่เหมาะสม

โดยเฉพาะ **ข้อมูลที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรุนแรง**

เด็กและเยาวชนที่เคยก่ออาชญากรรม **มักมีการเสพติดที่มีเนื้อหาไม่เหมาะสม** อาทิ เกมที่มีเนื้อหาความรุนแรง กลุ่มสังคมออนไลน์สำหรับรวมตัวและมั่วสุมกัน อาทิ ฤตบกัน ยกพวกตีกัน การเสพติด โดยเกิดพฤติกรรมเลียนแบบมากถึง 57.6%

ที่มา : โครงการการพยากรณ์พฤติกรรมเสี่ยงกระทำผิดจากข้อมูล Big Data เพื่อมาตรการควบคุมการกระทำผิดซ้ำในกลุ่มเยาวชนในกระบวนการยุติธรรมกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ปัญหาทางจิตเวช / การใช้ยาเสพติด

พฤติกรรมความรุนแรงบางประเภทอาจมีสาเหตุมาจากอาการทางจิตเวชได้ อาทิ โรคบุคลิกภาพแปรปรวน โรคพฤติกรรม โรคใจโรคใจ ซึ่งหากไม่ได้รับการดูแลรักษาอย่างถูกต้องและต่อเนื่อง อาจนำไปสู่การก่อรุนแรงมากขึ้นได้

สาเหตุหนึ่งที่ทำให้เป็นโรคจิตเวช คือ **การใช้ยาเสพติด**

ปี 2559 - 2563

เด็กและเยาวชนที่ก่อคดีความรุนแรงเกี่ยวกับเพศ และอาวุธ/วัตถุระเบิด 83.1% และ 85.3% เคยกระทำความผิดในโรงเรียนเกี่ยวกับการใช้สารเสพติด เครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรี่ย

ที่มา : กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

การแก้ปัญหาไม่สามารถแก้ได้โดยการดำเนินการของรัฐ หรือการลงโทษที่ตัวเด็กเพียงอย่างเดียวเท่านั้น เนื่องจากสาเหตุที่เด็กก่อความรุนแรงเชื่อมโยงกับหลายปัจจัย จึงเป็นหน้าที่ของคนในสังคมที่ต้องร่วมกันป้องกันและรับมือปัญหาการก่อความรุนแรงโดยเด็กและเยาวชน โดยอาจจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับประเด็นดังต่อไปนี้

1. ความเข้มแข็งของสถาบันทางสังคม

โดยเฉพาะใน 1) **สถาบันครอบครัว** ส่งเสริมการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว และการอบรมสั่งสอนด้วยเหตุผลแทนการใช้ความรุนแรง 2) **สถาบันการศึกษา** โดยบุคลากรครูต้องใส่ใจและสอดส่องปัญหาการใช้ความรุนแรงของเด็กให้มากขึ้น ตลอดจนมีการสร้าง Sense of Community ในวิชาเรียน โดยเฉพาะกระบวนการยับยั้งชั่งใจ การรู้เท่าทันตนเอง และการควบคุมอารมณ์ และ 3) **ชุมชน** โดยบูรณาการความร่วมมือระหว่างชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ในการสร้างชุมชนที่มีความปลอดภัย

2. ความครอบคลุมและต่อเนื่องในการคัดกรองสุขภาพจิตในเด็กและเยาวชน

ของโครงการระบบสุขภาพจิตโรงเรียนวิถีใหม่ (School Health HERO) โดย สพฐ. และกรมสุขภาพจิต ให้ความต่อเนื่องและครอบคลุมโรงเรียนในสังกัดอื่น ๆ รวมไปถึงเด็กและเยาวชนที่อยู่นอกระบบการศึกษา ซึ่งเป็นอีกกลุ่มที่มีความเสี่ยงในการก่อความรุนแรง เพื่อทำให้ได้รับการประเมินสุขภาพจิต ตลอดจนการดูแลและส่งเสริมการรักษาได้อย่างทันทั่วถึง

3. การเสริมทักษะการรู้เท่าทันสื่อให้กับเด็กและเยาวชน

รวมถึงการสร้างความตระหนักให้กับผู้ปกครองและสังคมในการเฝ้าระวังสื่อที่มีผลกระทบต่อเด็ก โดยพ่อแม่ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ หน่วยงานที่คุ้มครองดูแลเด็กและเยาวชน ตลอดจนผู้ผลิตสื่อ จำเป็นต้องให้ความรู้ เสริมทักษะการวิเคราะห์สื่อให้กับเด็ก รวมทั้งร่วมเฝ้าระวังสื่อที่ไม่เหมาะสมบนโลกออนไลน์ไม่ให้ถูกผลิตซ้ำ

ทั้งนี้ การพิจารณาความผิดของเด็กในบางประเทศมีการให้ความสำคัญกับลักษณะวิธีการกระทำ ความผิดที่มีความรุนแรงโหดร้ายและระดับความเสียหายประกอบการพิจารณาร่วมด้วย อาทิ จีน สิงคโปร์ และมลรัฐมิชิแกน สหรัฐอเมริกา ที่หากเด็กและเยาวชนกระทำความผิดด้วยเจตนาและวิธีการที่ทารุณโหดร้าย ศาลสามารถสั่งลงโทษทางอาญาหรือพิจารณาให้จำคุกตลอดชีวิตได้

“ข้าว” = แหล่งอาหาร / แหล่งอาชีพ / แหล่งรายได้ของประเทศ

เกษตรกรปลูกข้าว ≈ 4.7 ล้านครัวเรือน

พื้นที่นาปีและนาปรัง รวมกันเกือบ 70 ล้านไร่
(46.7% ของพื้นที่ทางการเกษตรทั้งหมด)

รายได้จากการส่งออกข้าว > แส่นล้านบาท / ปี

ปี 2565

เนื่องจากเกษตรกรยากจนจำนวนมากทำนาเป็นหลัก

ปัญหาความยากจน

ชาวนาเป็นอาชีพที่ไม่แน่นอน
และจำนวนมากมีรายได้ต่ำ

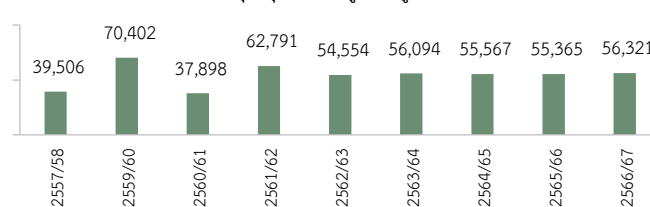
ชาวนายากจน

≈ 41% ของผู้มีงานทำ
ที่ยากจนทั้งหมด

ล้านบาท

งบประมาณสำหรับอุดหนุนเกษตรกรผู้เพาะปลูกข้าว ปี 2557 - 2566

ที่มา : คณะรัฐมนตรี รวบรวมโดยสำนักข้าววิศรา

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพข้าวไทย

ด้านราคา : ความผันผวนของราคา และถูกกดราคาจากโรงสี

ราคาข้าวเปลือกเจ้าหอมมะลิความชื้น 15%

ปี 2556 15,582 บาท/ตัน
ปี 2559 10,402 บาท/ตัน

แตกต่างกันกว่า
5 พันบาท/ตัน

ข้าวเป็นสินค้าโภคภัณฑ์ที่มีความแตกต่างน้อย

ผู้ส่งออกข้าวไทยจึงเน้นแข่งขันด้านราคาเป็นหลัก

ทำให้เกิดการกดราคาต่อกันเป็นทอด ๆ ทั้งราคารับซื้อจากโรงสี และชาวนา

ด้านต้นทุน : ต้นทุนการผลิตมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ต้นทุนการเพาะปลูกข้าว

ปี 2563 7,773 บาท/ไร่
ปี 2564 8,260 บาท/ไร่
ปี 2565 9,072 บาท/ไร่

เพิ่มขึ้นเฉลี่ย 8.0% ต่อปี

ขณะที่

ปุ๋ยอินทรีย์

ราคาถูกกว่าปุ๋ยเคมี แต่ยังมีข้อจำกัด ด้านคุณค่าทางธาตุอาหาร
และด้านกฎระเบียบในการจดทะเบียนปุ๋ย

ต้นทุนหลัก* = ปุ๋ย ≈ 26% ของต้นทุนทั้งหมด

ปี 2561 10,428 บาท/ตัน
ปี 2565 25,149 บาท/ตัน

เพิ่มขึ้น 1.4 เท่า

*นอกเหนือจากค่าแรงและค่าเช่า

เกษตรกรมีตัวเลือกปุ๋ย
ที่เหมาะสมกับพื้นที่
ค่อนข้างจำกัด

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพข้าวไทย

● ด้านผลผลิต

ผลผลิตต่อไร่ของไทย
= 311 กิโลกรัม/ไร่

▶ **น้อยกว่า** เวียดนาม เกือบ 2 เท่า
น้อยกว่า ค่าเฉลี่ยโลก กว่า 1.5 เท่า

ปัญหาการขาดแคลนเมล็ดพันธุ์คุณภาพ ปีการผลิต 2566/67

ความต้องการใช้เมล็ดพันธุ์
= 1.4 ล้านตัน

เมล็ดพันธุ์ที่ผลิตได้
= 7.2 แสนตัน

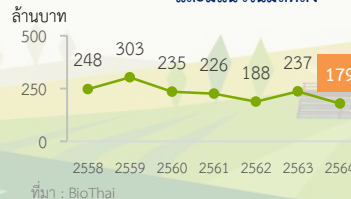

จากหน่วยงานผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ได้แก่
กรมการข้าว ศูนย์ข้าวชุมชน สหกรณ์การเกษตร
และสมาคมการค้าเมล็ดพันธุ์ข้าวไทย

ชาวนาต้องนำเมล็ดพันธุ์ที่เก็บไว้เองมาใช้แทน
: อาจเก็บรักษาและคัดกรองเพื่อนำมาใช้ปลูกอย่างไม่เหมาะสม
ระดับความอุดมต่ำลง → ได้ผลผลิตไม่เต็มประสิทธิภาพ

ปัญหาการจัดสรรงบประมาณ

งบประมาณสนับสนุนการพัฒนาพันธุ์ข้าวของไทย
ปี 2558 - 2564 ▶ เฉลี่ย ~225.1 ลบ./ปี
และมีแนวโน้มลดลง

ปัญหาการเพาะปลูกในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม

พื้นที่นาส่วนใหญ่อยู่นอกเขตชลประทาน

นาในเขตชลประทาน

มีเพียง 15.8 ล้านไร่
(23.0% จากพื้นที่นาทั้งหมด 68.8 ล้านไร่)

ในภาวะแล้ง

เสี่ยงยืนต้นตาย/ให้ผลผลิตได้ไม่เต็มที่

ปัญหาการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่ยังไม่มาก

ชาวนายังประยุกต์ใช้เทคโนโลยีไม่มาก

29.8% ใช้แอปฯ
เพื่อการเกษตร

4.0%
ใช้โดรน

ปัญหาความเสียหายจากสภาพภูมิอากาศ

ความเสียหายต่อหน้าข้าวจากอุทกภัย

ระหว่างปี 2560 - 2565

เฉลี่ย ~ 2.6 ล้านไร่/ปี

โดยเฉพาะปี 2560 มากถึง 5 ล้านไร่

ที่มา : กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

ปัญหาด้านราคา ต้นทุน ผลผลิต

ชี้ให้เห็นถึงปัญหาในการปลูกข้าวของไทย

ซึ่งหากแก้ไขได้ จะช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของ
เกษตรกร และลดภาระงบประมาณช่วยเหลือของรัฐ

ประเด็นที่ควรดำเนินการ

1

การส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกร
และการสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่

- สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกร
ในรวมกลุ่มเพื่อการต่อรอง

2

การส่งเสริมวิจัยและพัฒนาพันธุ์ข้าวอย่างต่อเนื่อง
และยกระดับประสิทธิภาพการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพ

- ให้ความสำคัญกับการพัฒนาพันธุ์ข้าวมากขึ้น
- การผลิตเมล็ดพันธุ์ให้เพียงพอ และมีความหลากหลาย
สอดคล้องกับสภาพภูมิอากาศและภูมิประเทศ

3

ส่งเสริมการลดการใช้ปุ๋ยเคมี

- เน้นการบำรุงดิน ที่อาจปลูกพืชตระกูลถั่ว
สลับการปลูกข้าว
- สร้างความรู้และความคุ้นชิน ในการใช้ปุ๋ย
อินทรีย์

4

การส่งเสริมให้ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่

- สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้เกิด
Startup ด้านเทคโนโลยีเกษตรกรรม
- ประชาสัมพันธ์ ตัวอย่างการนำเทคโนโลยี
มาใช้แล้วประสบความสำเร็จ

5

การให้ความรู้ในการเพาะปลูกให้เหมาะสม
กับสภาพพื้นที่

- พื้นที่นอกเขตชลประทาน ควรต้องมีการขุดบ่อ
ทำโคกหนองนา
- สนับสนุนให้ชาวนาปรับเปลี่ยนรูปแบบวิธี
การเพาะปลูก ให้เหมาะสมกับพื้นที่

6

การพัฒนาระบบประกันภัยพืชผลทางการเกษตร

- โดยนำเทคโนโลยีทันสมัยมาใช้ ในการวางแผนบริหาร
จัดการควบคู่กับการประเมินการเกิดภัยพิบัติในพื้นที่
- มีระบบเตือนภัยล่วงหน้า เพื่อลดความเสียหายของ
ผลผลิตทางการเกษตร

7

การสนับสนุนให้ปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชมูลค่าสูงชนิดอื่น
ทดแทนการปลูกข้าวที่สอดคล้องกับ Zoning by Agri-Map
และในแต่ละพื้นที่

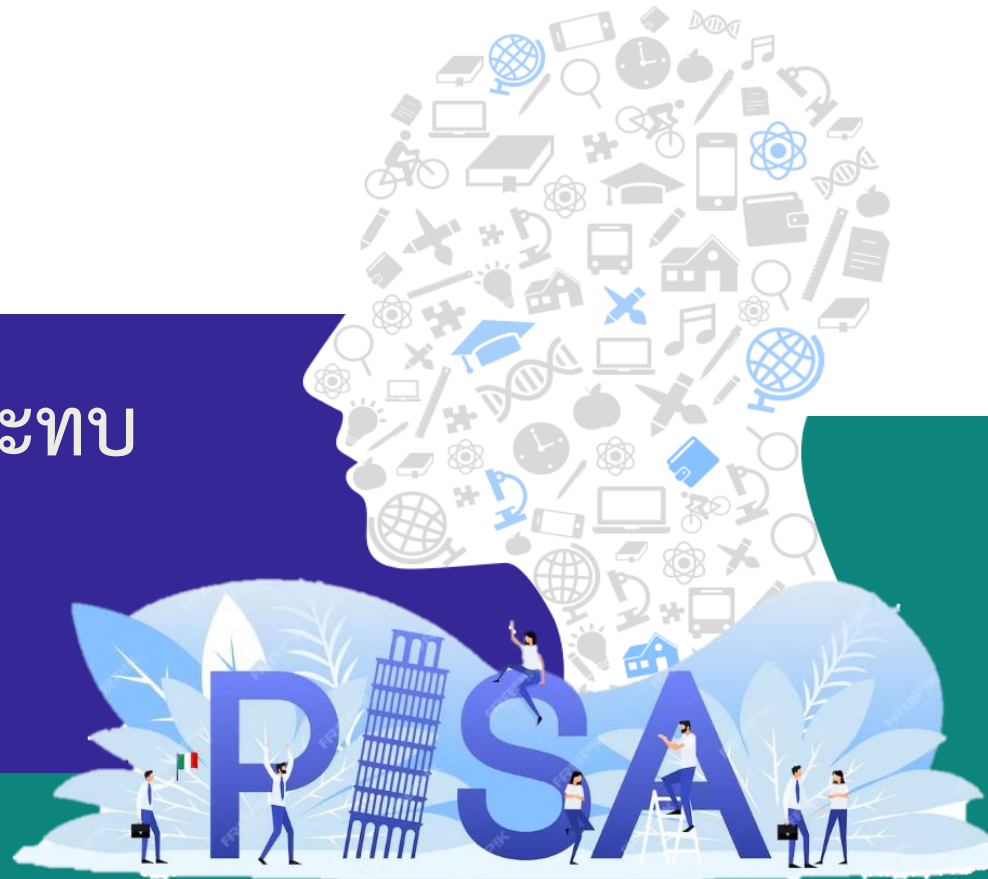

- สนับสนุนการทำเกษตรผสมผสาน เพื่อลดความเสี่ยงด้านรายได้
จากราคาข้าวด้วยการเพิ่มความหลากหลายของผลผลิตในไร่

3. บทความ

“พหลิกมุ่ม PISA ปัจจัยที่กระทบ
ต่อคุณภาพการศึกษาและ
คุณภาพชีวิตของเด็กไทย”

ผลการประเมิน PISA ปี 2565

PISA

2565

การประเมินคุณภาพการศึกษาและความสามารถของนักเรียนอายุ 15 ปีทั่วโลก ใน 3 ด้าน คือ

- ◆ การอ่าน
- ◆ คณิตศาสตร์
- ◆ วิทยาศาสตร์

ถือเป็นตัวชี้วัดในการประเมิน
นักเรียนที่ใหญ่ที่สุด

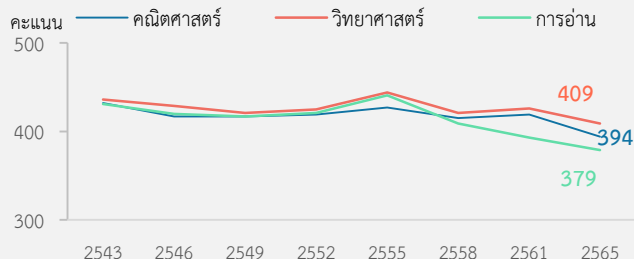
โดยในปี 2565 ด้านคณิตศาสตร์เป็นด้านที่ใช้การวิเคราะห์เชิงลึก

ภาพรวมผลคะแนน PISA

ประเทศไทย

- คะแนนลดลงต่อเนื่อง !
- คะแนนเฉลี่ยทั้งสามด้านต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของ OECD

ผลการประเมิน PISA ของประเทศไทยจำแนกตาม ปี 2543 - 2565

ต่ำที่สุดนับตั้งแต่ที่มี
การเข้าร่วมการประเมิน
ในปี 2543

ค่าเฉลี่ย OECD

คณิต 472
วิทย์ 485
การอ่าน 476

ที่มา : PISA ปี 2565

นักเรียนเข้าร่วมการทดสอบ (คน)

WORLD

690,000

จากจำนวนนักเรียน
ทั่วโลกที่มีอายุ 15 ปี
รวม 29 ล้านคน

THAILAND

8,495

จาก 279 โรงเรียน
ในทุกสังกัดการศึกษา

ปี 2565

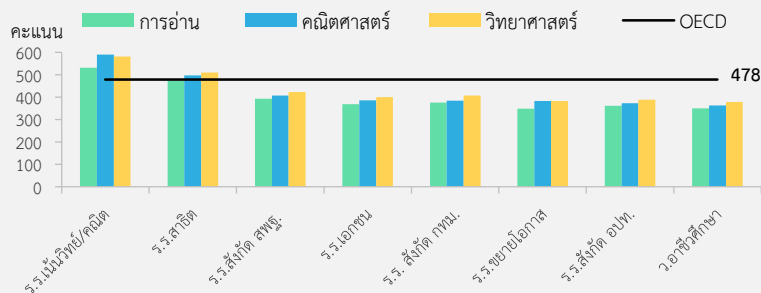
ประเทศที่มีคะแนนคณิตศาสตร์สูงสุด 5 อันดับแรกเป็นประเทศที่อยู่ในภูมิภาคเอเชียทั้งหมด

สิงคโปร์ มาเก๊า จีนไทเป ฮองกง และญี่ปุ่น

ขณะที่ประเทศสมาชิก OECD กลับมีค่าเฉลี่ยของคะแนนต่ำกว่าทั้งสามด้าน

- โรงเรียนเน้นวิทยาศาสตร์ และ กลุ่มโรงเรียนสาธิตของมหาวิทยาลัยยังเป็นกลุ่มโรงเรียนที่มีคะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ยของ OECD

คะแนนเฉลี่ย PISA ของเด็กไทยปี 2565 จำแนกตามกลุ่มโรงเรียน

478

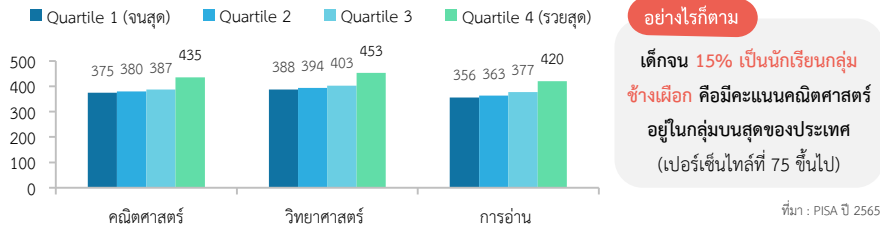
ที่มา : PISA ปี 2565

ปัจจัยที่กระทบต่อคุณภาพการศึกษาของเด็กไทย

1 ปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ

เด็กจนมีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าเด็กในครัวเรือนฐานดี แต่ไม่ใช่เด็กจนทุกคนจะได้คะแนนต่ำ

คะแนนเฉลี่ยของเด็กที่เข้าร่วมทดสอบ PISA ปี 2565 จำแนกตามเศรษฐกิจฐานะ

เด็กไทยมีสัดส่วนไม่ได้ทานอาหารเนื่องจากไม่มีเงินเพียงพอ สูงเป็นอันดับ 6 จากประเทศทั้งหมด 80 กว่าประเทศที่เข้าร่วมทดสอบ

สัดส่วนนักเรียนไทยที่ได้ทานอาหารครบทุกมื้อเนื่องจากมีรายได้ไม่เพียงพอ

ครอบครัวที่มีรายได้น้อยมีแนวโน้มที่จะสามารถสนับสนุนหรือส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กได้อย่างจำกัด ทั้งเวลา เทคโนโลยี และสถานศึกษา

อัตราการเรียนสุทธิตัว
ปัญหาชาติ ปี 2565

9.1%

เด็กที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำที่สุด (Decile 1)

76.6%

เด็กที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีที่สุดใน (Decile 10)

ที่มา : SES ประมวลผลโดย สช.

2 การกระจายทรัพยากรทางการศึกษา

กลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ซึ่งมีขนาดเล็กและอยู่ในพื้นที่ห่างไกลมีคะแนนเฉลี่ยทั้ง 3 ด้าน ต่ำกว่ากลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา

สาเหตุสำคัญ อาทิ

1 การให้งบประมาณสนับสนุนจากรัฐตามขนาดโรงเรียน

51.2% ของโรงเรียนในสังกัด สพฐ. ทั้งหมดเป็นโรงเรียนขนาดเล็กที่มีนักเรียนไม่เกิน 120 คน ซึ่งจะได้งบประมาณน้อยกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่

ที่มา : สพฐ. ปี 2566

“ข้อจำกัดในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา”

2 การจัดสรรบุคลากรครูที่ยังไม่สอดคล้องกับความต้องการจริง เนื่องจากหลักเกณฑ์ระบบการจัดสรรครูจะขึ้นอยู่กับ 2 ปัจจัย

ประเภทโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน

- โรงเรียนขนาดเล็กที่ส่วนใหญ่อยู่ในชนบทได้รับการจัดสรรครูน้อย
- ครูหนึ่งคนต้องดูแลนักเรียนหลายระดับชั้น/หลายรายวิชา

สัดส่วนโรงเรียนที่ขาดครู จำแนกตามพื้นที่ ระดับชั้น และขนาดโรงเรียน ประจำปีการศึกษา 2565

ประเภท	พื้นที่	
	เมือง	ชนบท
รวม	82.3%	69.9%
แบ่งตามระดับชั้น	ประถมศึกษา	73.6%
	ขยายโอกาส	42.2%
	มัธยมศึกษา	36.7%
แบ่งตามขนาด	เล็ก	80.7%
	กลางขึ้นไป	46.3%

ที่มา : สพฐ. คำนวณโดย คิด for คิดส์

ปัจจัยที่กระทบต่อคุณภาพการศึกษาของเด็กไทย

3

บทบาทของครอบครัว

ผู้ปกครองไทยรับรู้ผลการเรียนของบุตรหลาน น้อยเป็นอันดับ 3 จากประเทศทั้งหมดที่เข้าร่วมทดสอบ (79 ประเทศ/เขตเศรษฐกิจ)

สัดส่วนเด็กที่ผู้ปกครองได้รับข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียนและผลการเรียนของบุตรหลานอย่างน้อย 1 ครั้ง/เดือน

ปี 2565

ประเทศไทย

34.6%

ประเทศ OECD

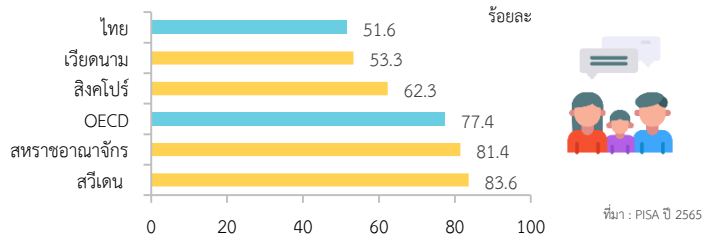
65.2%

ที่มา : PISA ปี 2565

สัดส่วนเด็กที่ครอบครัวมีการสอบถามถึงกิจกรรมที่ทำในโรงเรียนในแต่ละวันอย่างน้อย 1 - 2 ครั้งต่อสัปดาห์ ของไทยอยู่ในระดับต่ำที่สุดเป็นอันดับ 2

สัดส่วนเด็กที่ครอบครัวมีการสอบถามเกี่ยวกับโรงเรียนอย่างน้อย 1 - 2 ครั้ง/สัปดาห์

ซึ่งความใส่ใจของผู้ปกครองถือเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของเด็ก เนื่องจากสถาบันครอบครัวเป็นรากฐานสำคัญที่จะสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพทางการเรียนรู้และทัศนคติของเด็กและเยาวชน

4

ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็ก

ครูมีบทบาทในการสนับสนุนการเรียนรู้ของเด็กลดลงในทุกด้านในปี 2565 เมื่อเปรียบเทียบกับผลสำรวจปี 2555

◆ การศึกษาของ OECD ถึงการสำรวจทักษะทางสังคมและอารมณ์ ปี 2562 และ ปี 2564 พบว่า

“ความสัมพันธ์ที่ตึงเครียดระหว่างครูและนักเรียน และความรู้สึกรับผิดชอบเป็นส่วนหนึ่งในโรงเรียนจะส่งผลให้ผลลัพธ์การเรียนรู้ ความเต็มใจ และทักษะทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนดีขึ้น อีกทั้งยังทำให้การกลั่นแกล้งในโรงเรียนลดลง”

สัดส่วนนักเรียนที่ระบุว่าครูมีการสนับสนุนในบทเรียนส่วนใหญ่หรือทุกบทเรียนของวิชาคณิตศาสตร์ จำแนกตามวิธีการสนับสนุน (ร้อยละ)

	PISA ปี 2555	PISA ปี 2565	การเปลี่ยนแปลงระหว่างปี 55 กับ 65
ครูแสดงความสนใจในการเรียนรู้ของนักเรียนทุกคน	86.2	75.8	-10.4
ครูให้ความช่วยเหลือเพิ่มเติมเมื่อนักเรียนต้องการ	82.9	75.8	-7.2
ครูช่วยนักเรียนในการเรียนรู้	85.1	77.3	-7.8
ครูยังคงสอนหรืออธิบายต่อนักเรียนที่เรียนจะเข้าใจ	84.0	72.6	-11.4

ที่มา : PISA 2022, OECD

เนื่องจากภาระงานของครูไทยที่มีจำนวนมาก นอกเหนือจากการสอน อาทิ

- การจัดทำรายงานเพื่อใช้ประเมินการเลื่อนตำแหน่ง
- รายงานข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลปีการศึกษาละ 2 ครั้ง
- งานธุรการอื่น ๆ

ปัจจัยที่กระทบต่อคุณภาพการศึกษาของเด็กไทย

5

ความปลอดภัยของนักเรียน

 เด็กไทยมีความรู้สึกไม่ปลอดภัยที่โรงเรียนสูงเป็นอันดับ 4 จาก 75 ประเทศที่เข้าร่วมทดสอบ

◆ ดัชนีความรู้สึกปลอดภัยเมื่ออยู่ที่โรงเรียนของเด็กไทย มีคะแนนอยู่ที่ **-0.47**

ถือว่าอยู่ระดับต่ำเมื่อเทียบกับประเทศอื่น

สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันที่ **เด็กไทยกำลังเผชิญกับความเสี่ยงและไม่ได้รับความคุ้มครองเท่าที่ควร โดยเฉพาะอย่างยิ่งความรุนแรงที่กระทำจากบุคลากรในสถานศึกษา**

ข้อมูลการละเมิดเด็กในวัยเรียน ของ สพฐ. ในปี 2556 - 2562

มีทั้งหมด 1,186 กรณี โดย **8.9%** เป็นการล่วงละเมิดทางเพศโดยครู

ที่มา : สพฐ.

เด็กไทยมากกว่า 1 ใน 3 เคยถูกกลั่นแกล้งในโรงเรียน

◆ สาเหตุส่วนหนึ่งเกิดจากทัศนคติและความเข้าใจเรื่องการบูลลี่ของคนในสังคม ที่อาจมองเป็นเรื่องปกติ และเป็น “เรื่องของเด็ก”

เด็กไทย 19.6% ยังรู้สึกเห็นด้วยหรือเห็นด้วยอย่างยิ่งว่า ตัวเองมีความรู้สึกโดดเดี่ยวเมื่ออยู่โรงเรียน และ 17.8% รู้สึกไม่เป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนหรือรู้สึกถูกละเลย

ที่มา : PISA ปี 2565

สำหรับประเทศไทย แม้จะไม่ได้มีกฎหมายที่ต่อต้านการบูลลี่โดยตรง แต่มีกฎหมายบางฉบับที่สามารถนำมาปรับใช้ได้เมื่อเกิดเหตุการณ์ทั้งในทางอาญาและทางแพ่ง ซึ่งรวมถึงการบูลลี่ทางไซเบอร์

6

สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้

เด็กไทยเกือบ 3 ใน 4 ระบุว่าบรรยากาศในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์* ไม่เอื้อต่อการเรียนรู้

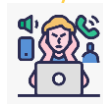
*โดยปี 2565 วิชาคณิตศาสตร์เป็นด้านที่มีการวิเคราะห์เชิงลึกของการประเมินรอบนี้

ปี 2565

24.7% ของนักเรียนระบุว่ามีความเสี่ยงและความวุ่นวาย

26.4% ของนักเรียนถูกรบกวนจากการใช้อุปกรณ์ดิจิทัล

22.9% ถูกทำให้เสียสมาธิจากนักเรียนคนอื่นที่ใช้อุปกรณ์ดิจิทัล

ที่มา : PISA ปี 2565

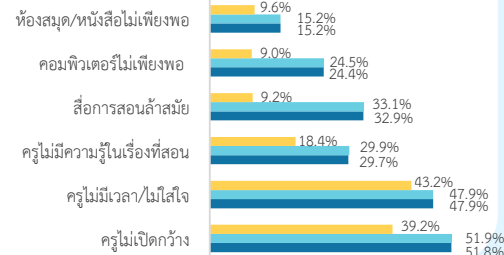
กระทบต่อสมาธิในการเรียนของเด็ก และจะกระทบต่อผลคะแนนในที่สุด

◆ ผลการสำรวจเยาวชน ของ คิด for คิดส์ ปี 2565 พบว่า

สัดส่วนเด็กไทยที่เผชิญปัญหาในสถานศึกษา (ร้อยละ)

■ กทม. และปริมณฑล ■ จังหวัดอื่น ■ ทั้งหมด

นักเรียนบางส่วนเคยเผชิญปัญหาต่าง ๆ ในสถานศึกษา ทั้งปัญหาด้านบุคลากร อาทิ ครูไม่เปิดกว้างต่อความคิดเห็นที่แตกต่าง ครูไม่มีความรู้ในเรื่องที่สอน และปัญหาด้านทรัพยากร

ที่มา : ผลสำรวจเยาวชน ปี 2565 โดย คิด for คิดส์

ข้อเสนอแนะ

01

สถานศึกษาต้องได้รับการจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษาที่เสมอภาค

- ควรพิจารณาหลักเกณฑ์ในการจัดสรรงบประมาณและบุคลากรครูตามความต้องการและบริบทของสถานศึกษาร่วมด้วย

02

ภาครัฐต้องส่งเสริมการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับผู้เรียน และมีกลไกรองรับเมื่อเด็กหลุดออกนอกระบบ

- ควรสนับสนุนให้สถานศึกษามีการดำเนินการหลักสูตรฐานสมรรถนะได้อย่างเต็มศักยภาพและมีความยืดหยุ่นในการจัดทำหลักสูตร เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนสามารถเลือกหลักสูตรที่เหมาะสมกับศักยภาพของตนได้
- ใช้กลไกการเพิ่มโอกาสเข้าถึงการศึกษาที่มีอยู่เดิมให้ดีขึ้น อาทิ มีทุนการศึกษาให้เด็กยากจน หรือขยายบทบาทของ กสศ.
- ต้องมีกลไกในการค้นหาและนำเด็กที่หลุดออกนอกระบบการศึกษาให้กลับเข้าสู่ระบบ ควบคู่กับการจัดทำฐานข้อมูลเด็กนอกระบบให้เชื่อมโยงเป็นระบบเดียว โดยอาจอาศัยกลไกระดับพื้นที่ (อปท. ชุมชน ภาคประชาสังคม) ในการเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามดูแลเด็กที่หลุดออกจากระบบ

03

การปรับสภาพแวดล้อมทางการเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ และเป็นพื้นที่ปลอดภัย

- การมีพื้นที่ที่สามารถรับฟังความคิดเห็น ส่งเสริมบทบาทและการมีส่วนร่วม รวมทั้งสร้างบรรยากาศให้เด็กรู้สึกไว้วางใจและมีความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งต้องอาศัยกระบวนการและการอบรมแก่บุคลากร
- ต้องมีการหารือระหว่างบุคลากรทางการศึกษาและนักเรียนในการกำหนดข้อตกลงในการอยู่ร่วมกัน เช่น รูปแบบการเรียน แนวทางปฏิบัติเมื่อเกิดการกลั่นแกล้ง เป็นต้น
- ต้องมีเครื่องมือประเมินและปรับปรุงกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างครูและนักเรียน

04

การสนับสนุนให้ครอบครัวมีบทบาทในการดูแลเด็กร่วมกับสถานศึกษา

- โดยมีพื้นที่การสื่อสารระหว่างผู้ปกครอง เด็ก ครู ในการพูดคุยเรื่องเรียน ความต้องการ พฤติกรรม ศักยภาพ และการสนับสนุนที่เหมาะสม
- โรงเรียนควรมีข้อมูลของนักเรียนเพียงพอในการติดตามดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายคน ตามลักษณะปัญหา รวมถึงสังเกตสัญญาณความผิดปกติ รับฟัง ทำความเข้าใจ และไม่ปล่อยให้เกิดเผชิญปัญหาเพียงลำพัง

ขอขอบคุณ

Download เอกสาร :

https://www.nesdc.go.th/main.php?filename=socialoutlook_report